

Sygn. akt VI ACa 343/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Ksenia Sobolewska - Filcek (spr.)

Sędzia SA – Jacek Sadowski

Sędzia SA – Krzysztof Tucharz

Protokolant – sekr. sądowy Martyna Arcon

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko P. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt XXV C 555/15

1) oddala apelację;

2) zasądza od (...) w W. na rzecz P. S. 4050,00 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 343/17

UZASADNIENIE

Powód - (...) w W. wniósł o zasądzenie od P. S. kwoty 87.066 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty powołując się na umowę przelewu wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. zawartą pomiędzy powodem, a Bankiem (...) S.A. w W., z którym pozwanego łączyła umowa kredytu gotówkowego o numerze (...) z dnia 3 sierpnia 2009 r. , wypowiedziana z powodu nieuregulowania zobowiązania przez pozwanego.

Pozwany - P. S. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc zarzut braku legitymacji procesowej powoda, braku istnienia wierzytelności, oraz zarzut przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 26 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany zawarł w dniu 3 sierpnia 2009 r. z Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 50.000 zł, w której zobowiązał się do całkowitej spłaty kredytu z odsetkami do 4 sierpnia 2014 r.

W § 33.1 umowy pozwany wyraził zgodę na dokonanie przez (...) sprzedaży wierzytelności wynikających z umowy. Dnia 17 lutego 2011 r. (...) wysłał na adres pozwanego wypowiedzenie umowy kredytu.

W dacie wypowiedzenia zadłużenie pozwanego wynosiło 45,496,40 zł kapitału, 6.712,57 zł odsetek, 40 zł innych kosztów - łącznie 52.248,97 zł. W okresie od 9 listopada 2010r. do 11 marca 2011r. pozwany przebywał w Zakładzie Karnym w R.. Odbiór wypowiedzenia umowy kredytu pokwitował ojciec pozwanego J. S., który nie miał kontaktu z synem w czasie jego pobytu w Zakładzie Karnym. Nie miał też możliwości przekazania mu przesyłki do Zakładu Karnego. Również po powrocie pozwanego z Zakładu Karnego J. S. nie przekazał synowi wypowiedzenia umowy kredytu i sam się z nim nie zapoznał. Pozwany nie wiedział więc o wypowiedzeniu mu umowy kredytowej. W dniu 12 czerwca 2012 r. (...) wystawił przeciwko pozwanemu bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), na który Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabryczna we Wrocławiu nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z 1 października 2012 r. W dniu 0 stycznia 2013 r. (...) złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej wnioski o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego.

Dnia 26 czerwca 2014 r. (...) zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności pod warunkiem zawieszającym zapłaty ceny nabycia. W § 10 umowy umieszczono zapis: „zawiadomienia o zamiarze przelewu wierzytelności zostały wysłane przez Bank na ostatnie znane mu adresy Dłużników”. Pozwany zaprzecza, aby otrzymał takie zawiadomienie. Nie złożono też do akt potwierdzenia wysłania takiego zawiadomienia. Z oświadczenia (...) złożonego powodowi wynika, że cena nabycia wierzytelności została zapłacona.

W dniu 18 lipca 2014 r. powód wysłał do pozwanego zawiadomienie o przelewie wierzytelności wraz z wezwaniem do spłaty całej wymagalnej kwoty. Pozwany zaprzeczył, aby otrzymał takie zawiadomienie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do pozwu i odpowiedzi na pozew, których strony nie kwestionowały, zeznań świadka J. S. i przesłuchania pozwanego, którym to dowodom dał wiarę, gdyż znalazły potwierdzenie w przedłożonych dokumentach były spójne i logiczne.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na brak po stronie powoda legitymacji czynnej do wystąpienia przeciwko pozwanemu z niniejszym powództwem oraz skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia.

Uzasadnione są przede wszystkim zarzuty pozwanego co do braku legitymacji powoda z powodu nieskuteczności umowy cesji. Zarówno bowiem (...), jak i powód, nie byli przy jej zawarciu prawidłowo reprezentowani. Ponadto z umowy cesji nie wynika, aby jej przedmiotem była wierzytelność wobec pozwanego, ani wysokość tej wierzytelności. Tymczasem, zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu istnienia skutecznej wobec pozwanego umowy cesji spoczywał na powodzie.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest również dowodu wykonania przez (...) obowiązku wynikającego z §10 pkt.3 umowy cesji, tj. zawiadomienia pozwanego o zamiarze przelewu wierzytelności. Nie ma także dowodu doręczenia pozwanemu zawiadomienia z 18 lipca 2014 r. o przejęciu przez powoda jego zadłużenia i wezwaniu go do zapłaty. Kserokopia dowodu nadania przesyłki nie jest bowiem dowodem jej doręczenia adresatowi tak, aby ten mógł zapoznać się z jego treścią.

Pozwany kategorycznie zaprzeczył też, aby otrzymał jakąkolwiek korespondencję w sprawie kredytu, poza odpisem pozwu i w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego należy dać mu wiarę.

Zdaniem Sądu Okręgowego skuteczny jest także zarzut przedawnienia roszczenia. Zgodnie z art. 118 k.c. roszczenia (...) wobec pozwanego podlegały 3 letniemu przedawnieniu. Pozwanemu nie zostało przy tym doręczone wypowiedzenie umowy kredytu, gdyż przebywał w zakładzie karnym, a zgodnie z art. 138 § 1 k.p.c. doręczenie dorosłemu domownikowi jest skuteczne tylko w odniesieniu do przesyłek pochodzących od sądu. Natomiast § 2 art.

138 k.p.c., na który powołuje się strona powodowa, mówi o doręczeniu pisma osobie upoważnionej do ich odbioru. Powód nie udowodnił jednak, aby J. S. był upoważniony przez pozwanego do odbioru jego przesyłek.

W stosunku do (...) i powoda zastosowanie znajduje więc art. 61 § 1 k.c. Powód nie wykazał jednak, aby pozwany mógł zapoznać się z treścią wypowiedzenia umowy kredytu. Zatem nie można mówić o skutecznym wypowiedzeniu tej umowy pozwanemu, a w konsekwencji, nie było podstaw do wystawienia bankowego tytułu wykonawczego i nadania mu klauzuli wykonalności. Nie doszło więc do przerwania biegu przedawnienia przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Brak również dowodu na to, by pozwany otrzymał zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Zatem nie wiedząc o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach pozwany był pozbawiony możliwości obrony swoich praw.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, że z powodu braku należytej reprezentacji obu stron umowy cesji wierzytelności do zawarcia tej umowy w nie doszło, a roszczenie będące jej przedmiotem jest przedawnione, zatem powództwo należało oddalić.

W apelacji od powyższego wyroku powód - (...) w W. zaskarżając go w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania, tj.:

I. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., wobec uznania, że powód nie przedstawił dokumentów, z których wynikałoby, iż nabył wierzytelność dochodzoną pozwem;

II. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. wobec uznania, że powód nie wskazał żadnych okoliczności, ani nie przedstawił jakichkolwiek dokumentów dochodzonego roszczenia;

III. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., wobec uznania, że powód nie przedstawił jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby, że osoby reprezentujące strony przy zawarciu umowy przelewu wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. były uprawnione do jej zawarcia;

IV. art. 130 § 1 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i zaniechaniu wezwania powoda do uzupełnienia pozwu o załącznik nr 1 do umowy kredytu o numerze (...) z dnia 3 sierpnia 2009 r.

Powód zarzucił też obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

I. art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że wobec braku rzekomego skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu czynności w postaci nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu oraz wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności nie doprowadziły do przerwania biegu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda, podczas gdy poprzednik prawny powoda złożył pozwanemu skuteczne oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, a zatem nadanie klauzuli wykonalności oraz wszczęcie postępowania egzekucyjnego przerwało bieg przedawnienia roszczenia;

II. art. 61 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż poprzednik prawny powoda nie złożył pozwanemu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, wobec czego roszczenie wynikające z umowy nie zostało postawione w stan wymagalności, podczas gdy pismo zawierające wypowiedzenie umowy zostało przez bank nadane na adres pozwanego wskazany w umowie kredytowej i odebrane przez dorosłego domownika, wobec czego dotarło do pozwanego w taki sposób, iż mógł się zapoznać z jego treścią, przez co roszczenie z umowy kredytu stało się wymagalne;

W razie niepodzielenia przez Sąd Apelacyjny powyższych zarzutów skarżący podniósł też zarzut obrazę przepisów postępowania, tj.:

III. art. 248 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i niezobowiązanie powoda do przedstawienia dowodu na okoliczność wymagalności roszczenia, a także legitymacji procesowej czynnej powoda i dopiero w przypadku

niewykonania przez powoda wymienionego obowiązku procesowego dotyczącego przedstawienia omawianych dokumentów, usuwających wątpliwości sądu - zastosowanie sankcji określonej w art. 6 k.c. pozwalającej na uznanie nieudowodnienia roszczenia.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżanego wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 87.065,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lutego 2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania w obu instancjach, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Pozwany – P. S. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie, choć większość podniesionych w niej zarzutów była słuszna.

Wbrew bowiem ustaleniom Sądu Okręgowego, powód udowodnił w toku procesu, że pozwany zalegał z zapłatą należności z tytułu umowy kredytowej oraz, że umowa kredytowa została skutecznie wypowiedziana przez Bank w sposób wskazany w umowie, a także, że Bank zbył wierzytelność na rzecz powoda.

Przede wszystkim pozwany sam przyznał składając zeznania w tej sprawie, że zaprzestał spłacania kredytu po roku 2010 ponieważ zabrakło mu na to środków (k. 206). Stosownie do zapisów jej § 21 ust 1 pkt 1) uzasadnia to wypowiedzenie umowy kredytowej. Oświadczenie o wypowiedzeniu tej umowy Bank skierował na adres pozwanego wskazany w samej umowie (k. 67 i 19), zgodnie z jej postanowieniem zawartym w § 22 ust 1 (k. 20). Co więcej, pozwany wyraził w umowie zgodę na dokonanie przez Bank sprzedaży wierzytelności wynikającej z umowy i upoważnił Bank do przekazania nabywcy wszelkich informacji objętych tajemnicą bankową (k. 22). Strony umowy nie zastrzegły żadnych dodatkowych warunków skuteczności takiego zbycia. Nie jest też uzasadnione w żaden sposób ustalenie przez Sąd Okręgowy, jakoby skuteczność umowy cesji uzależniona była od powiadomienia pozwanego przez Bank o jej zawarciu. Wniosek taki nie wynika z § 10 pkt 3 umowy cesji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest też uzasadnione ustalenie przez Sąd Okręgowy, jakoby powód nie wykazał skuteczności umowy cesji wierzytelności z uwagi na brak należytej reprezentacji obu jej stron. W pierwszym rzędzie podnieść należy, że dla skuteczności oświadczeń woli składanych przez osobę prawną nie jest wymagane, by każda z osób działających w jej imieniu była wymieniona we wpisie uwidocznionym w KRS. Z treści umowy przelewu wynika zaś, że osoby reprezentujące bank działały w oparciu o pełnomocnictwo szczególne z dnia 25 czerwca 2014 r. natomiast powód był reprezentowany przez (...) SA we W. na podstawie pełnomocnictwa z 12 grudnia 2013 r. (k. 36 i k. 40), za którego działali dwaj wymienieni personalnie pełnomocnicy (k. 23 i 47). Wbrew też ocenie Sądu Okręgowego powód wykazał powyższe złożonymi do akt dokumentami w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem. Należy też stwierdzić, że powód nie przedstawił sądowi dokumentu pełnomocnictwa szczególnego z dnia 25 czerwca 2014 r. Jednak dokument ten jest dokumentem wewnętrznym (...), a nie powoda. Co więcej, ani powód, ani pozwany nie kwestionowali jego istnienia. Zatem Sąd Okręgowy powziąwszy w tym zakresie wątpliwości, winien określić powodowi odpowiedni termin na przedstawienie tego dokumentu.

Sąd Apelacyjny nie podzielił też oceny Sądu Okręgowego, jakoby powód nie złożył załącznika nr 1 do umowy cesji. Wyciąg z tego załącznika, dotyczący pozwanego, w postaci kopii prawidłowo poświadczonej za zgodność z oryginałem został dołączony do pozwu (k. 31 – 33).

Apelacja nie mogła jednak odnieść skutku z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda. Doręczenie wypowiedzenia umowy kredytowej okazało się bowiem skuteczne w sytuacji, gdy przesyłkę skierowano na adres wskazany przez pozwanego w umowie z Bankiem. Przy czym pozwany zgodził się, by uznać za doręczoną także skierowaną do niego korespondencję, nie podjętą i dwukrotnie awizowaną. Wprawdzie sporna przesyłka nie była awizowana, bo odebrał ją ojciec pozwanego. Pozwany zaś opuścił areszt śledczy około 2 tygodnie później. Przyznał przy tym, że ojciec przekazał mu wówczas czekającą na niego korespondencję.

Wprawdzie nie wiadomo też, czy wśród tej korespondencji znajdowało się pismo Banku, jednak okoliczności tej pozwany nie zaprzeczył. Zatem, wobec przebiegu procedury doręczenia przesyłki pocztowej, zgodnie z art. 61 § 1 zd. 1 k.c. kwestia ta winna być rozumiana w ten sposób, że pozwany nie obalił wynikającego z ww. przepisu domniemania, że mógł zapoznać się z treścią oświadczenia skierowanego do niego przez Bank. A skoro tak, umowa kredytowa została wypowiedziana przez Bank z upływem 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca. Licząc, że pozwany zapoznał się z pismem w ciągu tygodnia od opuszczenia aresztu (w dniu 11 marca 2011 r.), należy stwierdzić skutek wypowiedzenia umowy na koniec kwietnia 2011r., natomiast termin przedawnienia wynikającego stąd roszczenia zapadł z końcem kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny stoi też na stanowisku, że choć Bank podjął w tym czasie szereg czynności przerywających bieg przedawnienia (wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, uzyskanie klauzuli wykonalności i wszczęcie egzekucji w oparciu o ten szczególny tytuł wykonawczy), to jednak wynikały one z jego specyficznych uprawnień związanych z faktem, iż jest on instytucją bankową. Zatem powód, nie mający cech takiej instytucji, nie jest uprawniony w stosunkach z pozwanym do korzystania ze skutków tych czynności polegających na przerwaniu biegu przedawnienia.

W tej kwestii ustabilizowała się linia orzecznicza, zgodnie z którą nabywca wierzytelności, który nie jest bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Jej wyrazem jest pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z 29 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 29/16 (publ. Biul. SN 2016 nr 6), który Sąd Apelacyjny w obecnym składzie w pełni podziela. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na rzecz którego została wydana klauzula wykonalności. Nie jest wystarczająca tożsamość wierzytelności. Konieczna jest również identyczność osób, na rzecz których czynność ta została dokonana. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nie może umknąć uwadze, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy, który bankiem nie jest, miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego, jako czynności wierzyciela - banku, prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela. Nie dotyczą nabywcy, który bankiem nie jest. Rozwinięcie tej linii orzecznictwa stanowi postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 2016 r., III CZP 52/16 (publ. Biul. SN 2016 nr 11).

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak przy tym podstaw do uznania, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia stanowiło nadużycie prawa. Terminy przedawnienia roszczeń są określone w przepisach *ius cogens* i nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną. Tylko w wyjątkowych wypadkach dopuszcza się ich nieuwzględnienie. Za taki wyjątkowy wypadek mogą być uznane jedynie sytuacje, gdy przekroczenie terminu przedawnienia jest nieznaczne, bądź dochodzone roszczenie dotyczy szkody na osobie albo też w sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie w dochodzeniu roszczeń. Tymczasem w tej sprawie nie zachodzi żadna przesłanka umożliwiająca uznanie zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa podmiotowego, a w konsekwencji brak było podstaw do zastosowania z urzędu art. 5 k.c. do oceny tego zarzutu.

Ostatecznie więc powołanie się pozwanego na przedawnienie wierzytelności dochodzonej przez powoda było skuteczne. A zatem powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, co przesądza o niezasadności apelacji.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 k.p.c.